

КОНСТИТУЦІЙНЕ ПРАВО

DOI: <https://doi.org/10.18524/2411-2054.2023.52.291712>

УДК [342+323]:355.01-021.68(477)

С. В. Гайду, аспірант

Донецький національний університет імені Василя Стуса
Кафедра конституційного, міжнародного і кримінального права
вул. 600-річчя, 21, Вінниця, 21021, Україна
e-mail: haidu_v@ukr.net
ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0006-5240-0286>

ПІСЛЯВОЄННЕ ВІДНОВЛЕННЯ УКРАЇНИ: РЕФОРМИ ТА ІНІЦІАТИВИ ФОРМУВАННЯ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ

Стаття присвячена аналізу основних напрямків формування державної політики щодо післявоєнного відновлення України, яке полягає у своєчасному впровадженні реформ та створенні умов для їх ефективної реалізації. Проведено аналіз пропозицій щодо пріоритетних реформ та стратегічних ініціатив відображених у плані заходів з післявоєнного відновлення та розвитку України.

Аналіз пропозицій щодо пріоритетних реформ та стратегічних ініціатив, відображених у плані заходів з післявоєнного відновлення та розвитку України, демонструє комплексний підхід у розвитку держави та подолання наслідків російської агресії в Україні. Основна увага була приділена Плану відновлення у сфері європейської інтеграції, реформування державного управління, діджиталізації та антикорупційної політики, які виступають наскрізними та сприяють, в цілому, системному післявоєнному відновленню держави.

Ключові слова: державна політика, євроінтеграція, діджиталізація, антикорупційна політика, післявоєнне відновлення.

Постановка проблеми. Післявоєнна відбудова України та повернення громадян до нормального життя – процес тривалий, непростий, який буде потребувати низку реформ в різних сферах життєдіяльності. Сьогодні ми є свідками згуртованості українського народу перед загрозою для держави та відчуваємо потужну підтримку світової спільноти. Вивчення вже існуючих нормативно-правових актів та новостворених органів та інститутів громадянського суспільства сприяє всебічному та детальному дослідженню особливостей впровадження та реалізації державної політики післявоєнного відновлення української держави. Відзначимо, що цей процес вже розпочато – з моменту повномасштабного російського вторгнення та буде продовжено після закінчення війни. В цілому, в умовах воєнного та післявоєнного часу система державного управління окреслює спроможність держави своєчасно та ефективно відповідати на виклики та забезпечувати комплексні заходи відновлення. Для України актуальним є й питання щодо впровадження реформ в умовах

подальшої євроінтеграції, що буде сприяти послідовній інтеграції всіх галузей до стандартів, вимог та норм законодавства Європейського Союзу.

Таким чином, перед державною владою постає завдання розробки низки нормативно-правових актів щодо питань ефективної роботи та відновлення України у воєнний та післявоєнний періоди, тому формування переліку пропозицій щодо пріоритетних реформ та стратегічних ініціатив, проєктів є необхідними.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Міждисциплінарний характер проблематики післявоєнного відновлення України зумовлює науковий інтерес не тільки у фахівців у галузі права, публічного управління та представників політичних та економічних наук, але й у науковців інших суспільствознавчих наук. Серед авторів, хто присвятив свої дослідження цій проблематиці можна відзначити таких науковців як О. В. Булгакова, Т. М. Краснопольська, А. Любарець, О. Мисишин, І. М. Милосердна, К. О. Нестеренко, В. Суценко, В. І. Черниш.

Мета статті полягає у визначенні особливостей формування державної політики щодо післявоєнного відновлення України та підготовка пропозицій щодо її законодавчого забезпечення.

Виклад основного матеріалу. 21 квітня 2022 року Президент України затвердив «**Положення про Національну раду з відновлення України від наслідків війни**» (далі – **Положення**). Національна рада з відновлення України від наслідків війни відповідно до Указу «в рамках 24 робочих груп розробила план заходів з післявоєнного відновлення та розвитку України, перелік пропозицій щодо пріоритетних реформ та стратегічних ініціатив, проєктів нормативно-правових актів, прийняття і реалізація яких є необхідними для ефективної роботи та відновлення України у воєнний і післявоєнний періоди» [9].

Згідно п. 3 Положення до основних завдань Ради належать: розробка плану заходів з післявоєнного відновлення та розвитку України і передбачає широкий спектр ініціатив, спрямованих на відновлення та розвиток різних сфер життя країни. Серед ключових завдань плану визначено відновлення та розширення транспортної, медичної, соціальної, комунальної та виробничої інфраструктури, а також житлового фонду. Окрім цього, передбачено модернізацію інфраструктури енергетики, зв'язку, військової інфраструктури та військово-промислового комплексу.

Основною метою є структурна модернізація та перезапуск економіки для забезпечення стійкого розвитку. План також охоплює заходи з подолання безробіття та підтримку сімей з дітьми, вразливих верств населення та осіб, які потрапили у складні життєві обставини через війну.

Приділяється особлива увага відновленню та збереженню об'єктів культурної спадщини. Крім того, план включає в себе визначення та розробку пропозицій щодо пріоритетних реформ, які є необхідними для успішного функціонування у воєнний і післявоєнний періоди.

Важливою частиною процесу є підготовка стратегічних ініціатив, проєктів нормативно-правових актів та їх прийняття та реалізація для забезпечення ефективного відновлення та розвитку України в умовах післявоєнного періоду [9].

Для ефективної роботи та розробки спеціалізованих пропозицій, Рада створила робочі групи, які працюють у різних напрямках. Зокрема, утворені групи з питань: європейської інтеграції; аудиту збитків, понесених внаслідок війни; відновлення та розбудови інфраструктури; відновлення та розвитку економіки; повернення громадян, які тимчасово переміщені, зокрема за кордон, та їх інтеграція в суспільно-економічне життя держави; функціонування фінансової системи, її реформування та розвиток; розвиток військово-промислового комплексу; модернізація та розвиток сфери безпеки і оборони; енергетична безпека; державне управління; будівництво, містобудування, модернізація міст та регіонів; нова аграрна політика; діджиталізація; захист прав ветеранів війни; освіта і наука; молодь та спорт; культура та інформаційна політика; юстиція; антикорупційна політика; охорона здоров'я; екологічна безпека; соціальний захист; права людини; захист прав дітей та повернення дітей, які тимчасово переміщені за кордон. Ці групи працюють відповідно до Положення (п. 7) та забезпечують комплексний підхід до вирішення ключових завдань у воєнний та післявоєнний періоди [9].

Отже, у даній науковій статті виокремимо основні, на нашу думку, організаційно-правові основи [15], виходячи зі сфер, зазначених в п. 7 Положення, що є основою для формування державної політики у воєнний та повоєнний періоди. Кожен проект плану відновлення поділений на 3 етапи: короткостроковий (2022 р.); середньостроковий (2023-2025 рр.) та довгостроковий (2026-2032 рр.). Вважаємо доцільним розглянути перший та другий етапи та виокремити ключові аспекти, що значно впливають та вплинуть на формування державної політики.

З огляду на актуалізацію питання вступу України до ЄС, важливо узгодити всі нормативні документи і кроки. *Цілі та завдання у сфері європейської інтеграції*: забезпечення підтримки ЄС Плану відновлення України; здійснення ефективної комунікації для збереження високого рівня підтримки членства України в ЄС, як всередині країни, так і безпосередньо в самому ЄС, важливим є реалізація наступних заходів: завершення реформ у системі управління та аудиту, що пов'язані з залученням та витрачанням державних коштів відповідно до *acquis* ЄС; ефективна імплементація положень *acquis* ЄС; підтримка економіки та удосконалення секторальних зв'язків з країнами ЄС; інтеграція до внутрішніх ринків ЄС; забезпечення продовольчої безпеки; та розвиток логістичної мережі з країнами ЄС. Ці заходи спрямовані на утримання високого рівня підтримки серед громадян України та у Європейському Союзі, а також на забезпечення відповідності стандартам та нормам ЄС в сферах управління, економіки та безпеки, що є ключовими для успішної інтеграції та співпраці; посилення інституційної спроможності органів державної влади з метою імплементації *acquis communautaire* у сфері європейської інтеграції; впровадження інклюзивного підходу до прийняття рішень (євроінтеграція). Проект Плану відновлення у сфері європейської інтеграції – умовно «наскрізний» документ, який є основою для решти напрацювань інших робочих груп, відповідно і заходи щодо реалізації державної політики щодо відновлення у даному проекті зводиться до нормативно-правового регулювання продовольчої безпеки та ефективне функціонування логістичної інфраструктури з країнами ЄС.

Аналіз сучасного стану євроінтеграції свідчить про наступне: на вересень 2023 року Україна повністю реалізувала 2 рекомендації з 7, які були окреслені Європейською Комісією [19], а решта рекомендацій виконані частково. Також, триває селф-скринінг законодавства на предмет відповідності до *acquis* Європейського Союзу. Згідно із результатами першого етапу селф-скринінга визначено 3000 актів права ЄС, які підлягають імплементації в українське законодавство [10].

Серед проблем, які сьогодні постають у межах реалізації євроінтеграційного процесу, можна виокремити наступні: система розробки політики – відсутність нормативно-правової бази, яка б регулювала весь процес аналізу та розробки політики, та прописаної стратегії її розбудови. Як наслідок, органи виконавчої влади як правило лише, а не працюють системно над реалізацією довгострокових політик, а лише виконують чіткі короткострокові «директиви»; викривлення системи взаємодії між різними гілками влади; незавершеність реформи апарату державного управління і як результат, відсутність чіткого розмежування між різними органами влади у сферах відповідальності, що має свої наслідки, зокрема, і щодо євроінтеграції; кадрове забезпечення, яке пов'язано із його відтоком після початку бойових дій і тут мова йде про чиновників, які мають високий рівень знання англійської мови. Результатами проведених опитувань у центральних органах виконавчої влади та інших органах державної влади, щодо оцінки здатності виконання завдань із імплементації прав Європейського Союзу в українське законодавство, виявлено, що 57% чиновників не володіють англійською мовою на такому рівні, що б дозволяло їм ефективно працювати зі спеціалізованими текстами. Крім того, лише 30% чиновників одночасно володіють достатньою майстерністю англійської мови та мають розуміння щодо правових аспектів ЄС [3].

Як зазначає А. Любарець для подальшого здійснення кроків щодо євроінтеграції – створення політики наближення до Європейського Союзу передбачає формування нового покоління управлінців, які будуть готові систематично працювати над впровадженням європейських підходів і стандартів в Україні. Такі кадри мають бути належно підготовлені для представлення України в спільних органах і інституціях ЄС в майбутньому [4].

Окремої уваги заслуговує питання реформування державного управління, яке виступає як важлива передумова євроінтеграції України, а також розбудови демократичної, правової та розвиненої держави. Згідно із матеріалами робочої групи: «Державне управління» Проекту Плану відновлення України реформування державного управління займає ключове місце та є наскрізною, оскільки вона виступає фундаментом та сприяє подальшому просуванню та впровадженню всіх реформ у державі, а також забезпеченню спроможності та прозорості роботи державних інституцій.

Метою реформування державного управління є створення в Україні ефективної та цифрової держави з потужною системою місцевого самоврядування. Ця система має гарантувати захист інтересів громадян, забезпечувати стійкість і безперервність функціонування державних органів, а також спроможність та прозорість при реалізації заходів з відновлення України після наслідків війни. Крім того, реформа спрямована на втілення політик, які сприяють отриманню

членства в ЄС [14]. Досягнення мети можливе через проведення таких реформ: реформування центральних органів виконавчої влади та наближення до стандартів урядування ЄС; реформування місцевих органів влади та місцевого самоврядування.

Основні засади реформування державного управління були розроблені та отримали подальший розвиток у 2016 році за підтримки ЄС, а у 2021 році була затверджена Стратегія реформування державного управління України на 2022-2025 роки із планом заходів щодо її реалізації. Мета цієї Стратегії полягає в створенні в Україні функціональної та цифрової держави, яка захищає інтереси громадян на основі європейських стандартів і передового досвіду. Очікувані результати реформи державного управління до 2025 року включають: надання високоякісних послуг та формування зручних адміністративних процедур для громадян і бізнесу; створення системи професійної та політично нейтральної публічної служби, орієнтованої на захист інтересів громадян; розбудова ефективних та відкритих для громадян державних інституцій, що формують та успішно реалізують державну політику для досягнення сталого розвитку держави [16].

Доцільним у межах Стратегії реформування державного управління слід виокремити комплекс інституціональних викликів та запропонувати ефективні засоби реалізації реформ. Отже, визначальними аспектами у реформуванні державного управління має бути створення сучасної моделі публічної влади для сприяння забезпечити державну безпеку та правопорядок, територіальний розвиток, відповідно до принципів регіональної політики ЄС та розвитку механізмів галузевого управління, згідно із європейським принципом свободи, управління державними справами та надання публічних послуг, а також формування та розбудови системи реального, а не «централізованого» місцевого самоврядування. Таким чином, інституціоналізація системи державного управління, як результат реформування має виступати на основі децентралізації державної влади та посилення ролі місцевого самоврядування у вирішенні питань як місцевого, так і загальнодержавного рівнів.

На думку В. І. Черниша, головною метою реформування державного управління є впровадження в практику державного управління закріплених у Конституції України та законах України правових принципів територіальної організації влади. Ці принципи передбачають: механізми вирішення завдань державного управління в умовах правового режиму воєнного стану; методи раціонального регулювання діяльності органів державної влади на основі критеріїв ефективності; пряме державне управління на регіональному рівні (область) та непряме – на низовому територіальному рівні (село, селище, місто) через перерозподіл повноважень між відповідними органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування, а також на субрегіональному рівні (район); поєднання загальних та галузевих реформ для підвищення ефективності механізму реалізації завдань реформ; політико-правове, фінансове, матеріальне, організаційне та інформаційне забезпечення завдань, функцій та повноважень у сфері публічної влади; чітке законодавче розмежування сфер компетенції органів виконавчої влади і місцевого самоврядування, що виконується через створення системи належних правових гарантій місцевого самоврядування базового

рівня та забезпечення права мешканців населених пунктів на самоврядування. Вирішення інституціональних завдань реалізації інтеграційної політики України та відповідність критеріям на вступ до ЄС [18].

На думку В. Сущенко фундаментальними проблемами у реформуванні державного управління є: ліквідація паралелізму/дублювання функцій управління, контролю і взаємодії у трикутнику інститутів державної влади: президент держави-уряд-парламент; створення поетапного плану-графіку моніторингу та ревізії чинного законодавства держави з подвійною метою: а) усунення дублювання законодавчого регулювання одних й тих самих правових відносин різними методами та інструментами; б) адаптація національного законодавства до правового поля ЄС; підвищення ролі та координації діяльності інститутів громадянського суспільства в частині розробки системних пропозицій для інститутів державної влади, адвокації/офіційного лобювання таких пропозицій та їх реалізації [17].

Слід відзначити, що Стратегія реформування державного управління України на 2022-2025 роки окреслює подальший розвиток та впровадження цифровізації адміністративних та інших публічних послуг та використання інформаційно-комунікативних технологій, будуть сприяти створенню та удосконаленню електронних інформаційних ресурсів.

В цілому, Україна визначила курс входження до загальносвітового інформаційного простору, побудову інформаційного суспільства, розвиток електронної демократії. Так, у 1998 році була прийнята Національна програма інформатизації, де інформатизація визначалася як «сукупність взаємопов'язаних організаційних, правових, політичних, соціально-економічних, науково-технічних, виробничих процесів, що спрямовані на створення умов для задоволення інформаційних потреб громадян та суспільства на основі створення, розвитку і використання інформаційних систем, мереж, ресурсів та інформаційних технологій, які побудовані на основі застосування сучасної обчислювальної та комунікаційної техніки» [11]. Наступним кроком інформатизації в Україні були державна цільова програма Розвитку інформаційного суспільства (2007 р.), Концепція розвитку електронної демократії в Україні (2017 р.), урядова концепція розвитку цифрової економіки в державі на 2018-2020 роки.

Згідно із Концепцією розвитку електронної демократії в Україні від 2017 р. «основною метою є формування політичних, організаційних, технологічних та ідеологічних умов розвитку електронної демократії в Україні, що характеризується зростанням широкого долучення громадян до комунікації, співпраці з органами державної влади, контролю за ними, участі у виробленні політики, розвитку самоорганізації та самоврядування, а також рівнем довіри до суб'єктів владних повноважень; узгодження стандартів державної політики зазначеної сфери з міжнародними, зокрема, європейськими стандартами» [12].

На думку І. Милосердної і Т. Краснопольської «в умовах процесу цифровізації політики, можна розглядати додаткові форми електронної взаємодії, такі як електронні консультації. Цей вид взаємодії передбачає двосторонній процес, в межах якого думки громадян розглядаються як важливі, і відбувається обмін інформацією на різні теми з участю Уряду та зацікавлених сторін. Електронна

участь, в свою чергу, входить до підгрупи е-демократії та взаємодії громадян з урядом через цифрові технології. Ці аспекти об'єднуються під загальною парасолькою е-консультацій та електронного урядування» [6]. Таке впровадження є й актуальним для української держави.

Згідно із матеріалами робочої групи Плану відновлення України: «Діджиталізація» основними стратегічними цілями діджиталізації визначено: розвиток розширеної цифрової економіки та ІТ-індустрії є ключовим напрямком. Це включає відновлення та розвиток цифрової інфраструктури, забезпечення доступу громадян та бізнесу до якісних, доступних та зручних публічних послуг, цифрових рішень та електронної ідентифікації. Особлива увага приділяється посиленню кібербезпеки та стійкості цифрової інфраструктури, щоб забезпечити безпечне та надійне функціонування в цифровому середовищі [14].

Отже, подальший розвиток та впровадження цифрових та інноваційних технологій в різні сфери життєдіяльності: від побутового життя до реформування державного управління, відбувається «зміна методів роботи та надання нових можливостей громадянам та зацікавленим групам: швидкі темпи інформованості щодо діяльності органів влади, участь у відкритих обговореннях актуальних питань, електронні консультації та електронна участь, які підтримуються державою через створення співробітництва в межах інформаційного простору» [6].

Одним із актуальних напрямків реформ в умовах воєнного та післявоєнного часу є антикорупційна політика. Наявність ефективної антикорупційної політики є запорукою благоустрою держави, здійснення дієвих реформ у подальшій розбудові демократичних засад та реалізації євроінтеграційної політики. Можна погодитися із К. О. Нестеренко та О. В. Булгаковою, що «негативний вплив корупції додатково виявляється в падінні авторитету країни, органів державної влади, моральних цінностей у суспільстві, вона зумовлює проникнення кримінальної складової в державно-управлінські та суспільні відносини, а також підриває економічні й політичні засади держави, блокує надходження іноземних інвестицій, що призводить до тінізації економіки, тощо» [8]. Таким чином, вироблення ефективної та дієвої антикорупційної політики є важливим для української держави.

20 червня 2022 року Уряд прийняв Антикорупційну стратегію на період з 2021 по 2025 рік, яка базується на п'яти основних принципах: оптимізація функцій держави та місцевого самоврядування: включає усунення дублювання повноважень різними органами, щоб оптимізувати та уточнити їх функції; цифрова трансформація виконання повноважень органами влади: спрямована на впровадження цифрових технологій для покращення реалізації завдань державної влади та місцевого самоврядування, а також на забезпечення прозорості та відкритості діяльності через розкриття публічних даних; створення зручних та законних шляхів задоволення потреб громадян та підприємств: націлена на утворення альтернативних, ефективних та законних способів задоволення потреб фізичних та юридичних осіб, які стоять у протигагу існуючим корупційним практикам; забезпечення невідворотності юридичної відповідальності за корупційні порушення: спрямована на впровадження ефективних механізмів юридичної відповідальності за корупційні та пов'язані з корупцією порушення;

формування суспільної нетерпимості до корупції та утвердження культури доброчесності: ціль сформуванати у суспільстві відмову від корупції, сприяти розвитку культури доброчесності та поваги до верховенства права [1].

Антикорупційна стратегія 2021-2025 рр. виступає для державних органів влади своєрідною дорожньою картою, якою вони повинні керуватися задля досягнення результатів, передбачених нею. Крім цього, засади державної антикорупційної політики, які визначені Антикорупційною стратегією на 2021-2025 роки, спрямовані на прискорення функціональних та організаційно-правових заходів імплементації ефективних реформ у сфері протидії корупції.

28 лютого 2023 року Кабінет Міністрів України затвердив Державну антикорупційну програму на період 2023-2025 років, спрямовану на втілення стратегії протидії корупції на 2021-2025 роки. Основною метою цієї програми є досягнення значного прогресу у запобіганні та протидії корупції. Програма націлена на забезпечення узгодженості та системності антикорупційної діяльності всіх державних та місцевих органів, а також на належний процес післявоєнного відновлення України [2].

У Державній антикорупційній програмі визначено основні напрямки, які включають: системний підхід до запобігання та протидії корупції (включає вдосконалення законодавства та нормативно-правових актів, щоб вони відповідали сучасним вимогам); удосконалення процесу надання сервісних послуг (заходи, спрямовані на поліпшення процесу надання різних сервісів); запобігання корупції у сфері публічних закупівель (посилення управління фінансовими та матеріальними ресурсами, а також розвиток системи внутрішнього аудиту); кадровий менеджмент (заходи, спрямовані на дотримання вимог фінансового контролю, запобігання та врегулювання конфліктів інтересів); співпраця з громадськими і міжнародними організаціями (організація антикорупційних заходів у співпраці з громадськими та міжнародними партнерами) [5].

Слід також підкреслити важливу роль залучення інститутів громадянського суспільства у протидію корупції, оскільки вони у своїй діяльності є посередницькою роллю сприяння взаємодії між населенням і державою. Однак виявлення шляхів інституціональної взаємодії між структурами громадянського суспільства у справах протидії корупції залишається складним в контексті впровадження систем регіонального, місцевого державного управління та політичного управління. Серед функцій, які мають реалізовуватися громадянським суспільством в антикорупційній діяльності можна виокремити: контроль доступу до інформації, її правдивості і відкритості, захисту прав окремих соціальних груп, і активним втручанням в діяльність державних органів відносно припинення корупційних актів. Така активність «знизу-вгору» (bottom – up activity) є найголовнішою умовою успішності державної політики у сфері антикорупційної політики.

О. Мисишин зазначає, що в сучасних умовах запобігання корупції в Україні характеризується несистемним підходом. Так, «на логіку та процес формування системи запобігання політичній корупції на сучасному етапі її розвитку, продовжують впливати неформальні політичні практики, які мають ознаки політичної корупції, як-то: гальмування прийняття ключових антикорупційних нормативно-правових актів, що удосконалюють роботу антикорупційної

інфраструктури держави; спроби обмежити, а почасти і повністю нівелювати функціонал антикорупційних інституцій (НАЗК, НАБУ, ВАКС); повне блокування, виправдовуючись війною, антикорупційних реєстрів та інших систем відкритих даних, необхідних для громадського моніторингу образу життя і дій посадовців, що можуть мати корупційну складову тощо» [7].

Висновки і пропозиції. Отже, аналіз пропозицій щодо пріоритетних реформ та стратегічних ініціатив відображених у планах заходів з післявоєнного відновлення та розвитку України демонструє комплексний підхід у розвитку держави та подолання наслідків російської агресії в Україні. Основна увага була приділена Плану відновлення у сфері європейської інтеграції, реформування державного управління, діджиталізації та антикорупційної політики, які виступають наскрізними та сприяють, в цілому, системному післявоєнному відновленню держави. В сучасних умовах та наявності викликів, перед якими стоїть держава, можна зазначити, що ефективна реалізація реформ та ініціатив можлива за умови чітко злагодженого механізму прийняття рішень державною владою, а також залученням інститутів громадянського суспільства, які будуть посилювати ефективність реформ.

Список використаної літератури

1. Антикорупційна стратегія на 2021-2025 роки. НАЗК. URL: <https://nazk.gov.ua/wp-content/uploads/2022/08/Antykoryptsijna-strategiya-na-2021-2025-rr.pdf>
2. Державна антикорупційна програма на 2023-2025 роки : Постанова Кабінету Міністрів України від 4 березня 2023 р. № 220. Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/220-2023-n#Text>
3. Звіт за результатами проведення двох опитувань у центральних органах виконавчої влади та інших органах державної влади для оцінки спроможності виконувати завдання щодо імплементації права Європейського Союзу у законодавство України. НІДС. 08.05.2023 р. URL: https://nads.gov.ua/storage/app/sites/5/08.05.2023/Презентація_УКР.pdf
4. Любарець А. Євроінтеграція: інституційний і кадровий вимір. ANTS – мережа захисту національних інтересів. URL: <https://ants.org.ua/evrointegracija-institucijnij-i-kadrovij-vimir/>
5. МВС визначило пріоритети антикорупційної стратегії. URL: <https://mvs.gov.ua/uk/news/mvs-viznacilo-prioriteti-antikorupciinoji-strategiji>
6. Милосердна І. М., Краснопольська Т. М. Процес цифровізації в політиці: межі пізнання та особливості трансформації. Актуальні проблеми політики. 2022. Вип. 70. С. 106-113. URL: http://app.nuoua.od.ua/archive/70_2022/17.pdf
7. Мисишин О. Запобігання політичній корупції в умовах повоєнної відбудови України. Наукові праці Міжрегіональної академії управління персоналом. Політичні науки та публічне управління. 2022. Вип. 3 (63). С. 70-77. URL: <http://journals.maup.com.ua/index.php/political/article/view/2300/2782>
8. Нестеренко К. О., Булгакова О. В. Антикорупційна політика України в контексті війни. Науковий вісник Ужгородського національного університету. 2023. Вип. 77. Ч. 2. С. 98-101. URL: <http://visnyk-pravo.uzhnu.edu.ua/article/view/283900/278073>
9. Положення про Національну раду з відновлення України від наслідків війни : Указ Президента України від 21 квітня 2022 року № 266/2022. Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/266/2022#Text>
10. Презентовані результати першого етапу селф-скринінгу. Євроінтеграційний портал. URL: <https://eu-ua.kmu.gov.ua/novyny/prezentovani-rezultaty-pershogo-etapu-self-skrinyngu>
11. Про Національну програму інформатизації : Закон України від 4 лютого 1998 року № 74/98-ВР. Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: <https://zakon.rada.gov>

- ua/laws/show/74/98-%D0%B2%D1%80
12. Про схвалення Концепції розвитку електронної демократії в Україні та плану заходів щодо її реалізації : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 8 листопада 2017 р. № 797-р. Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/797-2017-p#Text>
  13. Проект Плану відновлення України : матеріали робочої групи: «Державне управління». Національна рада з відновлення України від наслідків війни. Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України. URL: <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/sites/1/recoveryrada/ua/governance.pdf>
  14. Проект Плану відновлення України : матеріали робочої групи: «Діджиталізація». Національна рада з відновлення України від наслідків війни. Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України. URL: <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/sites/1/recoveryrada/ua/digitization.pdf>
  15. Робочі групи. Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України. URL: <https://www.kmu.gov.ua/diyalnist/nacionalna-rada-z-vidnovlennya-ukrayini-vid-naslidkiv-vijni/robochi-grupi>
  16. Стратегія реформування державного управління України на 2022-2025 роки : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 21 липня 2021 р. Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/831-2021-p#Text>
  17. Сущенко В. Реформування державного управління – пріоритетне завдання в процесі європейської інтеграції України. Центр Розумкова. URL: <https://razumkov.org.ua/statti/reformuvannia-derzhavnogo-upravlinnia-priorytetne-zavdannya-v-protsesi-ievropeiskoi-integratsii-ukrainy>
  18. Черниш В. І. Стратегії реформування державного управління в умовах інституційних викликів для системи публічної влади. Дніпровський науковий часопис публічного управління, психології, права. 2022. Вип. 6. С. 198-202. URL: <https://chasopys-ppp.dp.ua/index.php/chasopys/article/view/349/306>
  19. Press remarks by Neighbourhood and Enlargement Commissioner Olivér Várhelyi, following the informal General Affairs Council. URL: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/statement_23_3460

References

1. Anti-corruption strategy for 2021-2025. NAZK. URL: <https://nazk.gov.ua/wp-content/uploads/2022/08/Antykoruptsijna-strategiya-na-2021-2025-rr.pdf> [in Ukrainian].
2. Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine State anti-corruption program for 2023-2025. No. 220. (2023, March 04). *Ofitsiyni sait Verkhovnoi Rady Ukrainy*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/220-2023-p#Text> [in Ukrainian].
3. Report on the results of two surveys in the central bodies of executive power and other bodies of state power to assess the ability to perform tasks related to the implementation of the law of the European Union in the legislation of Ukraine. NIDS. URL: https://nads.gov.ua/storage/app/sites/5/08.05.2023/Prezentatsiia_UKR.pdf [in Ukrainian].
4. Liubarets, A. European integration: institutional and personnel dimensions. ANTS – merezha zakhystu natsionalnykh interesiv. URL: <https://ants.org.ua/ievrointegracziya-instituczijnij-i-kadrovij-vimir/> [in Ukrainian].
5. The Ministry of Internal Affairs defined the priorities of the anti-corruption strategy. URL: <https://mvs.gov.ua/uk/news/mvs-viznacilo-prioriteti-antikorupeiinoyi-strategiyi> [in Ukrainian].
6. Myloserdna, I. M., Krasnopolska, T. M. (2022). The digitalization process in politics: limits of knowledge and features of transformation. *Aktualni problemy polityky*, 70, 106-113. URL: http://app.nuoua.od.ua/archive/70_2022/17.pdf [in Ukrainian].
7. Mysyshyn, O. (2022). Zapobihannia politychnii koruptsii v umovakh povoiennoi vidbudovy Ukrainy. *Naukovi pratsi Mizhrehionalnoi akademii upravlinnia personalom*. Politychni nauky ta publichne upravlinnia, 3 (63), 70-77. URL: <http://journals.maup.com.ua/index.php/political/article/view/2300/2782> [in Ukrainian].
8. Nesterenko, K. O., Bulhakova, O. V. (2023). Anti-corruption policy of Ukraine in the context of war. *Naukovi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu*, 77, 2, 98-101. URL: <http://visnyk-pravo.uzhnu.edu.ua/article/view/283900/278073> [in Ukrainian].

9. Decree of the President of Ukraine on the Regulations on the National Council for the Recovery of Ukraine from the Consequences of the War No 266/2022. (2022, April 21). *Ofitsiynyi sait Verkhovnoi Rady Ukrainy*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/266/2022#Text> [in Ukrainian].
10. The results of the first stage of self-screening are presented. Yevrointehratsiynyi portal. URL: <https://eu-ua.kmu.gov.ua/novyny/prezentovani-rezultaty-pershogo-etapu-self-skryningu> [in Ukrainian].
11. Law of Ukraine on the National Informatization Program No 74/98-VR. (1998, February 04). *Ofitsiynyi sait Verkhovnoi Rady Ukrainy*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/74/98-%D0%B2%D1%80> [in Ukrainian].
12. Decree of the Cabinet of Ministers of Ukraine on the approval of the Concept of the development of electronic democracy in Ukraine and the plan of measures for its implementation No. 797. (2017, November 08). *Ofitsiynyi sait Verkhovnoi Rady Ukrainy*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/797-2017-r#Text> [in Ukrainian].
13. Draft Plan for the Recovery of Ukraine: materials of the working group: «State Administration». National Council for the Recovery of Ukraine from the Consequences of the War. Yedynyi veb-portal orhaniv vykonavchoi vlady Ukrainy. URL: <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/sites/1/recoveryrada/ua/governance.pdf> [in Ukrainian].
14. Draft Plan for the Recovery of Ukraine: materials of the working group: «Digitization». National Council for the Recovery of Ukraine from the Consequences of the War. Yedynyi veb-portal orhaniv vykonavchoi vlady Ukrainy. URL: <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/sites/1/recoveryrada/ua/digitization.pdf> [in Ukrainian].
15. Working groups. Yedynyi veb-portal orhaniv vykonavchoi vlady Ukrainy. URL: <https://www.kmu.gov.ua/diyalnist/nacionalna-rada-z-vidnovlennya-ukrayini-vid-naslidkiv-vijni/robochi-grupi> [in Ukrainian].
16. Decree of the Cabinet of Ministers of Ukraine on the Strategy for Reforming the State Administration of Ukraine for 2022-2025 (2021, July 21). *Ofitsiynyi sait Verkhovnoi Rady Ukrainy*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/831-2021-r#Text> [in Ukrainian].
17. Sushchenko, V. Reforming public administration is a priority task in the process of European integration of Ukraine. Tsentr Rozumkova. URL: <https://razumkov.org.ua/statti/reformuvannia-derzhavnogo-upravlinnia-priorytetne-zavdannia-v-protsesi-ievropeiskoi-integratsii-ukrainy> [in Ukrainian].
18. Chernysh, V. I. (2022). Stratehii reformuvannia derzhavnogo upravlinnia v umovakh instytutsiinykh vyklykiv dlia systemy publichnoi vlady. *Dniprovskiyi naukoviyi chasopys publichnoho upravlinnia, psykholohii, prava*, 6, 98-202. URL: <https://chasopys-ppp.dp.ua/index.php/chasopys/article/view/349/306> [in Ukrainian].
19. Press remarks by Neighbourhood and Enlargement Commissioner Olivér Várhelyi, following the informal General Affairs Council. URL: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/statement_23_3460

Стаття надійшла 12.11.2023 р.

S. V. Haidu, Postgraduate Student

Vasyl' Stus Donetsk National University

the Department Constitutional, International and Criminal Law

600th Anniversary Street, 21, Vinnitsia, 21021, Ukraine

e-mail: haidu_v@ukr.net

ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0006-5240-0286>

POST-WAR RECOVERY OF UKRAINE: REFORMS AND PUBLIC POLICY INITIATIVES

Summary

The article analyses the main directions of formation of the State policy on post-war reconstruction of Ukraine, which consists in timely implementation of reforms and creation of conditions for their effective implementation. The author analyses the proposals for priority

reforms and strategic initiatives reflected in the action plan for post-war recovery and development of Ukraine. It is established that the Recovery Plan in the field of European integration and public administration reform are cross-cutting, as they serve as the foundation and contribute to the further promotion and implementation of all reforms in the country.

It is established that among the problems that arise today within the framework of the European integration process are the following: policy development system - the lack of a legal framework that would regulate the entire process of policy analysis and development, and a prescribed strategy for its development. It is determined that the main aspects of public administration reform should be the creation of a modern model of public authority to help ensure state security and law and order, territorial development in accordance with the principles of EU regional policy and the development of sectoral management mechanisms in accordance with the European principle of freedom, management of public affairs and provision of public services. It is noted that in order to implement the anti-corruption policy, it is appropriate not only to strengthen the regulatory and legal component, but also to involve civil society institutions in combating corruption, since they are mediated by the purpose of mediation between the population and the State. Among the functions that civil society should perform in anti-corruption activities are: control of access to information, its truthfulness and openness, protection of the rights of certain social groups, and active interference in the activities of state bodies to stop corruption.

Keywords: state policy, European integration, digitalization, anti-corruption policy, post-war recovery.